

άμμουσόγη ή, άμάρι. άμμουσιόγησ Κρήτ. (Σέλιν.)

Έκ τών ούσ. άμμοῦσα καί γή, παρ' ὃ καί γῆς.

Χῶμα άμμῶδες. Πβ. άμμόγειο, άμμόγη, άμμότοπος, άμμουσερό.

άμμοφάγος επίθ. άμάρι. άμμοφάος Ζάκ.

Έκ τοῦ οὔσ. άμμος καί τοῦ -φάγος, ὃ ἐκ τοῦ ἔφαγα ἄορ. τοῦ ρ. τρώγω.

Ό τρώγων άμμον.

άμμοφέρνω άμάρι. άμμοφέρνον Στερελλ. (Αίτωλ.)

Έκ τοῦ οὔσ. άμμος καί τοῦ ρ. φέρνω, περι οὔ ὡς β' συνθετ. ιδ. ΓΧατζιδ. ἐν 'Αθηνῶ 22 (1910) 252.

Περιέχω άμμον: 'Αμμοφέρν' αὐτό τοῦ χουράφι. Συνών. άμμίζω, άμμουδίζω 1.

άμμόχορτο τό, Κέρκ. — Λεξ. Έλευθερουδ.

Έκ τών οὔσ. άμμος καί χόρτο.

1) Τό βότανον άμμόφυτον τό μέσον (arenaria media) τῆς τάξεως τών καρυοφυλλωδῶν (caryophyllaceae) ἐνθ' άν. 2) Θάμνοι τοῦ γένους τοῦ κυτίσου (cytissus) τῆς τάξεως τών ψυχανθῶν (papilionaceae) Κέρκ. [**]

άμμοχτισμένος επίθ. Ζάκ.

Έκ τοῦ οὔσ. άμμος καί τοῦ χτισμένος μετοχ. τοῦ ρ. χτίζω.

Έκτισμένος ἐπὶ τῆς άμμου. Συνών. άμμόχτιστος.

άμμόχτιστος επίθ. Ζάκ.

Έκ τοῦ οὔσ. άμμος καί τοῦ επίθ. χτιστός.

'Αμμοχτισμένος, ὃ ιδ.

άμμόχωμα τό, Λεξ. Βλαστ.

Έκ τών οὔσ. άμμος καί χῶμα.

Χῶμα περιέχον άμμον. Συνών. άμμουδόχωμα. Πβ. άμμότοπος.

άμμοχώραφο τό, ΓΧατζιδ. ἐν 'Αθηνῶ 24 (1912) 32.

Έκ τών οὔσ. άμμος καί χωράφι.

Άγρός περιέχον άμμον. Πβ. άμμότοπος, άμμουσερό.

άμμοχώρυγο τό, Πελοπν. (Μάν.)

Έκ τών οὔσ. άμμος καί χωρύγι.

Μεῖγμα άμμου καί άσβέστου.

άμμόχωστος επίθ. Λεξ. 'Ηπίτ. άμμόχουστους Μακεδ. (Καταφύγ.)

Τό μεταγν. επίθ. άμμόχωστος.

Ό κεχωσμένος ἐν τῇ άμμφ. 'Η λ. καί ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. 'Αμμόχουστο Κύπρ.

άμμώδης επίθ. λόγ. κοιν. άμμώδιους Στερελλ. (Αίτωλ.) άμμῶδες τό, Βιθυν.

Τό μεταγν. επίθ. άμμώδης. Διὰ τὸν τύπ. άμμώδεις πβ. ΓΧατζιδ. ἐν 'Επιστ. Έπετ. Πανεπ. 9 (1912/3) 42 κέξ. καί 'ΑνθΠαπαδοπ. Γραμμ. βορ. ιδιωμ. 114.

1) Ό περιέχον άμμον ἐνθ' άν.: Τόπος άμμώδης. Χωράφι άμμῶδες λόγ. κοιν. Συνών. άμμουδερός 1, άμμουδίτικος. 2) Τό οὔδ. ὡς οὔσ., τόπος άμμώδης Βιθυν. 'Η λ. καί ὡς τοπων. Νίσυρ.

άμμωνία ή, λόγ. κοιν.

Έκ τοῦ άρχ. ὄν. 'Αμμων διὰ τοῦ μεταβατικοῦ άμαρι. επίθ. 'Αμμώνιος.

Τό διάλυμα τῆς αερώδους άμμωνίας ἐν ὕδατι. [**]

άμμώνω Ζάκ.

Έκ τοῦ οὔσ. άμμος.

Πλέον ἐγγίζω τὴν άμμον τοῦ πυθμένος, ἐπὶ πλοίου 'Αμμώνει τό καράβι.

άμμωσι ή, Νάξ.

Έκ τοῦ ρ. άμμώνω.

'Αμμος: 'Ηδενε άμμωσι ή ἤδανε άμμωσες 'ς τὰ παπούτοια μου. Συνών. άμμοιδη, άμμος 1, άμμουδα 1, άμμουδιὰ 4, άμμοῦσα 2.

άμνάδα ή, 'Ικαρ.

Έκ τοῦ μεταγν. οὔσ. άμνάς.

Θῆλυ πρόβατον ἡλικίας ἐνὸς ἔτους. Συνών. άμνάδι.

άμνάδι τό, άμάρι. άμνάδ' Πόντ. (Κρώμν. Τραπ. Χαλδ. κ. ά.)

Έκ τοῦ μεταγν. οὔσ. άμνάς.

'Αμνάδα, ὃ ιδ., ἐνθ' άν.: Εἶχα ἕναν άμνάδ' κ' ἔφαγεν ἂ ὀλύκον Χαλδ.

άμνάζω Πόντ. ('Οφ.)

Έκ τοῦ άρχ. οὔσ. άμνός.

Γεννώ, ἐπὶ προβάτου: 'Εμνάσαν τὰ πρόβατα.

άμνημόνευτος επίθ. λόγ. κοιν. καί Πόντ. ('Αμισ.) άλημόνευτος Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.)

Τό άρχ. επίθ. άμνημόνευτος, ὅπερ διὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης εἰσῆλθεν εἰς τὴν δημόδη γλώσσαν.

1) Έκεῖνος τοῦ ὁποίου τό ὄνομα δὲν ἐμνημονεύθη ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἐν τῇ λειτουργίᾳ ή ἐν ἄλλῃ ἐκκλησιαστικῇ τελετῇ, ἥτοι ὃ ὑπὲρ οὔ δὲν ἐδεήθη ὁ ἱερεὺς λόγ. κοιν. καί Πόντ. ('Αμισ. Σάντ. Χαλδ.): 'Αφήκε τὴ μητέρα μου άμνημόνευτη ὀ παπῆς 'Αθῆν. 'Ο κύρι σ' άλημόνευτος ἐπέμ'εν (ἔμεινε) Χαλδ. 2) 'Ο μὴ άξιωθεῖς μετὰ θάνατον τῆς νενομισμένης ἐκκλησιαστικῆς κηδείας Πόντ. ('Αμισ. Χαλδ.): 'Αλημόνευτος ν' άπομέντις! (νά μείνης! 'Αρά) Χαλδ.

άμνηστία ή, λόγ. σύνθηθ.

Τό μεταγν. οὔσ. άμνηστία.

'Η ὑπὸ τῆς πολιτείας συγχώρησις άδικήματος κατ' αὐτῆς διαπραχθέντος.

άμνίδι τό, Χίος

'Υποκορ. τοῦ οὔσ. άμνιδα, δι' ὃ ιδ. άμα.

Μικρὸν σιδηροῦν ἐργαλεῖον, δι' οὔ καθαρῖζουν τὴν κυψέλην.

άμνός ὃ, Α.Ρουμειλ. (Σωζόπ.) Ζάκ. Θράκ. Κέρκ. Κεφαλλ. Κῶς Σάμ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀμνός διὰ τῆς ἐκκλησίας εἰσελθὼν εἰς τὴν δημόδη γλώσσαν.

1) Ἡ ὀθόνη, ἐφ' ἧς εἰκονίζεται τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ἐπιτάφιος (ἢ σημ. ἐκ τούτου, ὅτι ὁ Χριστός ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ γλώσσῃ καλεῖται «ἀμνός τοῦ Θεοῦ») Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) β) Τὰ ἐπὶ τῆς ὀθόνης τοῦ Ἐπιταφίου ριπτόμενα ὑπὸ τοῦ ἱερέως πέταλα ἀνθέων Ζάκ. Κέρκ. Κεφαλ. 2) Τὸ μέρος τοῦ ἄρτου τῆς προσφορᾶς τὸ φέρον τὸν τύπον τῆς σφραγίδος, ὅπερ ἀποχωριζόμενον χρησιμοποιεῖται διὰ τὰ ἄχραντα μυστήρια Θράκ. Κῶς Σάμ. : Πάνι τῆ βλουγιὰ ἔς τὸν παππᾶ γιὰ νὰ βγάλ' τὸν ἀμνὸ βλουγιὰ = ὁ ἄρτος ὁ προσφερόμενος εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ τὴν λειτουργίαν Σάμ. β) Συνεκδ. ὁ ὅλος ἄρτος τῆς προσφορᾶς Θράκ. Κῶς

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἄμνοι τοπων. Κύπρ.

ἀμόγητε ἐπίθ. Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπίθ. ἀμόγητος = ὁ μὴ κατατονούμενος, ἀκούραστος.

Ὁ κεκτημένος πολλὰ προσόντα, χαριτόβρυτος : Ἐ, ἀφέγκη μι ἀμόγητε ! (ἔ, ἀφέντη μου κτλ.) || Ἄσμ.

Σατέρε μι ἀμόγητε, σὰν ὄρφανὰι τζαὶ χῆραι
τζ' οἱ δύο ἀραμάκατε τὰ ξένα κακομοῖραι !

(θυγατέρες μου χαριτόβρυτοι, ὡς ὄρφανὰι καὶ χῆραι καὶ αἱ δύο ἀπεμείνατε ἐν τῇ ξένῃ δυστυχεῖς ! Μοιρολ.)

Νὰ ἄρου τὸν ἀμόγητε τζαὶ λυγηρὲ κορμόν τι
ἀπὸ τὸν τάφο τὸν κικρὲ νὰ ντι νὶ καθαρίσου

(νὰ ἄρω τὸν χαρ. καὶ λυγηρὸν κορμόν σου ἀπὸ τὸν τάφον τὸν πικρὸν νὰ σοῦ τὸν καθαρίσω).

ἄμοιαστα ἐπίρρ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. ἄμοιαστος. Ἡ λ. καὶ παρ' Ἐρωτοκρ. Α 1231 (ἔκδ. ΣΞανθοῦδ.) «ἐγνώριζε κ' ἐθώρει το κι ἄμοιαστα τυραννᾶτο».

Κατὰ τρόπον μὴ προσήκοντα, ἀτόπως, ἀνοικείως : Ἐφέρθηκεν ἄμοιαστα.

ἄμοιαστος ἐπίθ. Κρήτ. — Λεξ. Βλαστ. ἄμοιαστους Εὐβ. (Στρόπον.) ἀνέμοιαστος Γ' Χατζιδ. ΜΝΕ 1,139.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπίθ. *μοιαστός <μοιάζω. Ἡ λ. καὶ παρ' Ἐρωτοκρ. Α 168 (ἔκδ. ΣΞανθοῦδ.) «καὶ πράματ' ἀνημπόρετα κι ἄμοιαστα νὰ γυρεύγης».

Ὁ μὴ προσήκων, ἄτοπος, ἀνοικείος ἐνθ' ἀν. : Λόγια ἄμοιαστα Κρήτ.

ἀμοιβαῖος ἐπίθ. λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀμοιβαῖος.

Ὁ γινόμενος ἢ ὑπάρχων κατ' ἀνταπόδοσιν : Ἀμοιβαία συμπάθεια - ἀγάπη. || Φρ. Ἀμοιβαῖα τὰ πράματα (ἐπὶ ἀνταπόδοσεως τῶν ἴσων) Ἀθῆν.

ἀμοιβή ἢ, λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀμοιβή.

Ἡ παρεχομένη εἰς τινα ἀντιμισθία διὰ παρασχεθεῖσαν ὑπηρεσίαν : Τοῦ ἔδωσα μεγάλη ἀμοιβή γιὰ τοῖς δουλειῆς ποῦ μοῦ ἔκαμε. Ἡ σνηθισμένη ἀμοιβή τοῦ γιατροῦ εἶναι τόσες δραχμές.

ἀμοίραδος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀμέραδος Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. μοιράδι, παρ' ὁ καὶ μεράδι.

Ὁ μὴ διαιρεθεὶς εἰς μερίδας, ἀδιανεμήτος : Ἐχουνε τὰ χωράφια ἀμέραδα. Συνών. *ἀδιάριστος, ἀμοίραστος 1, *ἀμοίραστος.

ἀμοίραντος ἐπίθ. Παξ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπίθ. *μοιραντός <μοιραίνω.

Ὁ μήπω εὐνοηθεὶς ὑπὸ τῆς μοίρας, ὥστε νὰ ἔλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν, ὁ ἔτι ἄγαμος : Κόρη ἀμοίρανη. Συνών. ἄμοιρος 2. Πβ. ἀμοιριὰ 1.

ἀμοίραστος ἐπίθ. κοιν. καὶ Καπ. (Ἄνακ.) Πόντ. (Κερασ.) ἀμοιράστος Πόντ. (Κερασ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) ἀμοιραστους βόρ. ιδιῶμ. ἀμοιραχτος Πόντ. (Κερασ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἀμοιράχτος Πόντ. (Κερασ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἀμοιραγος σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Ὁφ. κ. ἄ.) ἀμοιραγους βόρ. ιδιῶμ. ἀμοιράγος Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀμέραστος Πελοπν. (Μάν.) Σέριφ. Τῆν. ἀμέραστους Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀμέραγος Πελοπν. (Μάν.) — Λεξ. Βλαστ. ἀνεμοιραγος Πελοπν. (Τρίκκ.)

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀμοίραστος. Οἱ τύπ. ἀμοιράστος καὶ ἀμέραστος διὰ τοὺς τύπ. μοιράζω καὶ μεράζω, δι' οὗς ἰδ. μοιράζω.

1) Παθ. ὁ μὴ διαμοιρασθεὶς, ὁ μὴ διανεμηθεὶς, ἀδιανεμήτος κοιν. καὶ Καπ. (Ἄνακ.) Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) : Ἀμοιραγα ἀμπέλια - πράματα - χωράφια κττ. σύνηθ. Τὰ ξύλα στέκουν ἀμοιραγα (στέκουν = μένουν) Οἰν. Εἶν' ἀμέραστα τὰ χωράφια Σέριφ. Ἀμοιραγα εἶναι ἀκόμηνο τοῦ τῆρου ἴμουνα τὰ χωράφια Ὁφ. Ἐν' ἀμέραστο τὸ ἀργαστέρ' (τὸ παντοπωλεῖον δὲν διενεμήθη μεταξὺ τῶν κληρονόμων) Ὁφ. Τοῦ κυροῦ ἐμουν τὸ βίον ἐφήκαμε ἀμοιράγον Τραπ. || Ἄσμ.

Ἐδει τὰ χωράφια ἀθήριστα, θέλουν νὰ θεριστοῦνε,
ἔδει τ' ἀμπέλια ἀμοιραστα, θέλουν νὰ μοιραστοῦνε Ἄνακ.

Χωράφια ἔχετε ἀμοιραγα, ἀμπέλια νὰ μοιράστε

Πελοπν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀμοίραδος. 2) Ἐνεργ. ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν ἔκαμε διανομήν, ὁ μὴ διανεμίμας Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Κερασ.) : Ἦταν ἀμέραστοι μι τὸν ἀφέντη σου Λιβύσσ.

ἀμοιριὰ ἢ, Ἴων. (Κρήν.) κ. ἄ. — Λεξ. Περίδ. Ἠπίτ. Βλαστ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. ἀμοιρία.

1) Τὸ νὰ εἶναι τις ἄγαμος Πβ. ἀμοίραντος, ἄμοιρος 2. 2) Δυστυχία Λεξ. Περίδ. Πβ. ἄμοιρος 1 β.

***ἀμοιρίαστος** ἐπίθ. ἀμέρζατε Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπίθ. *μοιρίαστός <μοιριάζω, παρ' ὁ καὶ μεράζω.

Ὁ μὴ χωρισθεὶς εἰς μερίδας, ἀδιανεμήτος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀμοίραδος.

ἀμοιρολόγητος ἐπίθ. πολλαχ. ἀμοιρολόγητος Ζάκ. Πελοπν. (Κορινθ. Λακων.) κ. ἄ. ἀμοιρολόγος Πόντ. ἀμοιρολόγ'τους Μακεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ *μοιρολογητός <μοιρολογῶ.

Ὁ μὴ τιμηθεὶς μετὰ θάνατον διὰ θρηνητικῶν ἱσμάτων τῶν λεγομένων μοιρολογιῶν πολλαχ. καὶ Πόντ. :

